

Plató, forever?

Normal

0

21

false

false

false

MicrosoftInternetExplorer4

st1\:*{behavior:url(#ieooui) }

```
/* Style Definitions */
table.MsoNormalTable
{mso-style-name:"Taula normal";
mso-tstyle-rowband-size:0;
mso-tstyle-colband-size:0;
mso-style-noshow:yes;
mso-style-parent:"";
mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt;
mso-para-margin:0cm;
mso-para-margin-bottom:.0001pt;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:10.0pt;
font-family:"Times New Roman";
mso-ansi-language:#0400;
mso-fareast-language:#0400;
mso-bidi-language:#0400;}
```

Els dies 12, 13 i 14 de juny es van realitzar les proves d'accés a la universitat (PAU). En la matèria que em pertoca, història de la filosofia, una de les dues opcions de les quals es composava l'examen era sobre Plató. Per a l'alumnat, sempre és un consol rebre Plató ja que el professorat el presentem de forma sistemàtica i clara, cosa que n'afavoreix la comprensió.

Em va sorprendre agradablement el text de Plató. Era un fragment de la "República" que tractava sobre el concepte de justícia. En reproduïxo un fragment prou interessant: "...Per exemple, suposem que a la ciutat o a l'home que per naturalesa i criança s'hi assembla, se li confiés una certa quantitat de diners. Ens semblaria que aquest home se n'apropriaria?"

A aquesta pregunta (una fina ironia platònica) Glaucó, interlocutor de Sòcrates en l'obra, respon contundentment que no, que és impossible. Si una ciutat és justa i l'individu també, és contranatura que actuï amb injustícia. D'això se'n diu intel·lectualisme moral. Dit d'una altra manera: aquell que coneix la idea de bé o justícia és inevitable que actuï segons aquest coneixement.

És obvi que a aquesta teoria se li poden fer diverses objeccions. De fet se n'hi han fet moltes. Però el que em va sobtar més és el fet de saber seleccionar un fragment tan actual com aquest. Estic convençuda que la filosofia, si té algun sentit, és que allò que van dir alguns pensadors clàssics és universal, atemporal, etern...

El mateix Plató lluitava per acabar amb la injustícia. El seu desig per trobar el concepte de "just" era, precisament, per la manca d'aquest mateix en la democràcia atenenca que li va tocar viure. Plató no suportava injustícies com la condemna a mort de Sòcrates. Si una democràcia era capaç de matar un individu tan just com el seu mestre, què no seria capaç de fer en altres situacions?

És clar que la democràcia d'Atenes no era com l'entenem avui en dia. Era un petit embrió del que coneixem avui. "Demokratía" a Atenes designava un sistema polític en què la sobirania es trobava en mans d'una assemblea composta per tots els ciutadans. De fet, la ciutadania era força restringida: d'una població atenesa estimada vers el 432 aC d'entre 215.000 i 300.000 persones, solament uns 40.000 eren considerats ciutadans i, per tant, gaudien de plens drets polítics. Eren exclosos del "démós" les dones, els metecs (estrangers residents) i els esclaus.

Políticament, Atenes era una societat oberta. Una democràcia participativa que feia el ciutadà responsable del seu destí. Aquella democràcia tenia sistemes de control perquè el govern restés en mans dels ciutadans i no es convertís en el monopoli d'una classe de polítics que no vetllessin pels interessos de la col·lectivitat (com passa sovint en les nostres democràcies actuals). Gaudien d'un procediment de sorteig dels tribunals i la seva estructura servia, també, per evitar el suborn dels més poderosos.

Aquesta preocupació pel possible deteriorament de les institucions democràtiques ja hi era present (com ara). Cal dir, però, que el sistema no estava completament salvat de la cobdícia d'alguns personatges i de la corrupció (també com ara).

Tan de bo l'alumnat que s'ha examinat hagi entès bé el missatge que se li donava. Sobretot tenint present que aquests joves, alguns sobradament ben preparats, seran els que ocupin càrrecs rellevants en la nostra futura societat.